

Vetenskapsrådet förbereder rapport om ökning av stödet till viss forskning

Hårdare prioritering drabbar kvinnor och klinisk forskning

Trots kritik mot otillräckligt hård prioritering då anslag fördelas, vill ämnesrådet medicin på Vetenskapsrådet inte ändra strategi för forskningsfinansieringen.

– Ger vi bara anslag till den absolut bästa forskningen, drabbar det framför allt kvinnliga forskare samt den kliniska forskningen, säger Harriet Wallberg-Henriksson, huvudsekreterare i ämnesrådet medicin.

II Vetenskapsrådet beviljade i november 2002 drygt 1,7 miljarder kronor över tre år på forskningsprojekt eller anställningar för forskare. Närmare 1 200 av de projekt som beviljades medel, av totalt 3 800, handlade om helt nya forskningsprojekt.

Professor Staffan Normark är VD för Stiftelsen för strategisk forskning. Han tillhör dem som offentligt föreslagit att Vetenskapsrådet borde ändra strategi, och koncentrera finansieringen till den internationellt sett starkaste forskningen.

– Jag skulle tro att vi i Sverige inom området biomedicin har omkring 50 forskargrupper som håller en hög internationell klass, om vi ser till vilka som regelbundet publicerar sig i internationella toptidskrifter. I förhållande till den potential som deras forskning har, är den ofta ordentligt underfinansierad, säger Staffan Normark.

»Vi förlorar forskare till utlandet«

– Det leder till att vi hela tiden riskerar att förlora forskarna till utländska institutioner, vilka kan erbjuda bättre ekono-

»För att vi ska ändra strategi till att ge full finansiering till de bästa forskningsprojekten, krävs det att regeringen först skjuter till mer pengar«, säger Harriet Wallberg-Henriksson, huvudsekreterare i ämnesrådet för medicin på Vetenskapsrådet.

miska villkor. Samtidigt bedrivs det mycket forskning i Sverige som inte når en hög kvalitet; det handlar ofta om repetitiv forskning som görs bättre någon annanstans.

Staffan Normark inser att en omprioritering mot att ge de främsta forskarna betydligt ökade anslag, på bekostnad av bredden, kan drabba framför allt mindre högskolor och universitet.

– Men vi har ett strukturproblem som vi måste hantera. Vi lär inte få mer statliga pengar, och därför borde vi göra som man gjort i exempelvis Finland där tydliga prioriteringar gett goda resultat. För de mindre universiteten innebär det samtidigt stora problem om de tappar framgångsrika forskare till utländska institutioner, säger Staffan Normark.

Den 25 februari ska Vetenskapsrådets styrelse rapportera till regeringen hur rådet kan öka stödet till de starkaste forskningsmiljöerna i landet. En hypotetisk möjlighet som diskuterats är att koncentrera satsningarna på ett hundratal forskargrupper. Det skulle samtidigt innebära att närmare 25 procent, eller omkring 800 forskare som idag får anslag tappar sin finansiering.

De olika ämnesråden har fått lämna synpunkter till rådets styrelse, och i ämnesrådet medicin är man negativ till en sådan prioritering.

Enighet inom ämnesrådet

– Vi är helt eniga inom ämnesrådet att vi inte vill ändra strategin med nuvarande medel. Ska den starka forskningen stärkas ytterligare genom full finansiering, måste vi få ökade statliga anslag, säger ämnesrådets huvudsekreterare Harriet Wallberg Henriksson.

– Många av de kvinnliga forskarna ingår bland de omkring 800 forskare som skulle tappa sin finansiering. Kvinnor har i genomsnitt forskat betydligt kortare tid än männen och har därför inte nått lika långt i karriären. Dessutom riskerar den kliniska forskningen bli utan finansiering.

Harriet Wallberg-Henriksson menar att anslag från Vetenskapsrådet, om än ett ganska litet anslag, är viktigt för forskaren möjlighet att söka pengar från andra håll. Rådets granskning av projektet, och beslut att bevilja pengar, fungerar i praktiken som en kvalitetsstämpel.

Peter Örn

peter.orn@lakartidningen.se

»Bestäm inte över huvudena på forskarkollektivet«

En prioritering av anslag till de främsta forskarna är OK, om beslutet återspeglar forskarkollektivets önskemål. Det säger Inge-Bert Täljedal, rektor för Umeå Universitet.

II – Men är det något som bestäms av direktörer och avsuttna forskare på Vetenskapsrådet eller andra råd, över huvudena på forskarkollektivet, är det livsfarligt för svensk forskning.

– Och handlar det om att Vetenskaps-

rådet ska bestämma vid vilka universitet forskningen ska bedrivas är det en förkastlig utveckling. Då förlorar jag helt förtroendet för Vetenskapsrådet.

Inge-Bert Täljedal tror, trots allt, att det går att kombinera en prioritering av Vetenskapsrådets anslag till de främsta forskargrupperna med en bibehållen hög kvalitet på utbildning och bred forskning.

– En hård koncentration av anslag till de främsta forskarna riskerar att påverka universitetens utbildning och breda

forskning. En sådan förändrad strategi på Vetenskapsrådet ställer därför krav på att staten tänker om och tar ett större ekonomiskt ansvar för bland annat universitetens grundutbildning, säger Inge-Bert Täljedal.

– Att i ett sådant läge fortsätta gå på utbildningsminister Thomas Östros linje, den att all statligt finansierad forskning ska gå via Vetenskapsrådet, vore mycket farligt.

Peter Örn